

Tájékoztató

a koronavírus járvánnyal kapcsolatos adatkezelésekről

A határokon át is rohamos gyorsasággal terjedő koronavírussal (Covid-19) összefüggő egészségügyi krízis kapcsán mind a természetes személy érintettek, mind a munkáltatók, egészségügyi szakemberek részéről érkezett megkeresés a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság), hogy a hatályos adatvédelmi előírásokkal összhangban milyen intézkedések hajthatók végre a vírus terjedésének korlátozása érdekében, illetve, hogy az ezen intézkedések kidolgozása és foganatosítása kapcsán van-e lehetőség személyes adatok – különös tekintettel a személyes adatok különleges kategóriába tartozó egészségügyi adatok – kezelésére.

A Hatósághoz érkező megkeresések alapján egyes szervezetek annak érdekében, hogy kiszűrjék a munkatársaik egészségét fenyegető, esetlegesen fertőzött személyeket – még a betegség orvos általi diagnosztizálását és a gyógykezelését megelőzően – kérdőíves, vagy mérőeszközös módszerekkel személyes adatokat,¹ azon belül különleges adatokat² (egészségügyi adatokat) gyűjtenek, ismernek meg velük kapcsolatban. Ezek az adatgyűjtések kiterjedtek a munkaidőn kívüli, az érintettek magánszférájába tartozó utazásokra és eseményekre is, egyes helyeken kötelező lázmérést rendeltek el a teljes állományra kiterjedően.

A fentiekre tekintettel a Hatóság az alábbi tájékoztatót adja ki a koronavírussal kapcsolatos adatkezelés vonatkozásában az adatkezelők, adatfeldolgozók jogszerű adatkezelési gyakorlatának kialakítása, valamint az érintettek magánszférájának hatékony védelme érdekében. Az iránymutatás kiterjed mind a köz-, mind a magánszférába tartozó szervezetekre, továbbá a velük munkaviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek, továbbá egyéb, harmadik személyek (pl. ügyfelek, látogatók) személyes adatai kezelésére.³

1. A hatályos adatvédelmi szabályok alapján az adatkezelő⁴ – tehát az ellenőrzést elrendelő

¹ A GDPR 4. cikk 1. pontja: „személyes adat”: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható;”

² Az Infotv. 3. § 3. pont: „különleges adat: a személyes adatok különleges kategóriába tartozó minden adat, azaz a faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a genetikai adatok, a természetes személyek egyedi azonosítását célzó biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok;”

³ Az iránymutatás az adatvédelmi jogalkalmazás egységességének kialakítása érdekében figyelembe veszi a francia, valamint az olasz adatvédelmi hatóság tárgyban kiadott közleményeit is.

⁴ A GDPR 4. cikk 7. pontja: „adatkezelő”: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza;” ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja;”

munkáltató, az egészségügyi ellátást végző orvos – az első számú felelős az adatkezelés jogszerűségéért. Az adatkezelők jelentős része, beleértve a munkáltatók többségét is az általános adatvédelmi rendelet (a továbbiakban: GDPR) előírásait kötelesek alkalmazni, ide nem értve a kizárólag az *információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról* szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) hatálya alá tartozó – így különösen a bűnüldözési, honvédelmi, nemzetbiztonsági célú – adatkezelést folytató szerveket.

Mint minden adatkezelés tervezése során, úgy a jelen tájékoztató tárgyúul szolgáló, részben különleges (egészségügyi) személyes adatok gyűjtését, továbbítását, felhasználását is megvalósító adatkezelésnél is, az adatkezelést az adatvédelmi alapelveknek – kiemelten az elszámoltathatóság elvének – történő megfelelés figyelembevételével mellett szükséges kialakítani.⁵

Fontos elvárás, hogy személyes adatok kezelése csak akkor és annyiban lehet indokolt, amennyiben az adatkezelés célját nem lehetséges adatkezelést nem igénylő eszközökkel elérni, és minden esetben vizsgálni kell, hogy létezhet-e hatékony, de az érintettek magánszférájára kevésbé kockázatos megoldás. Így például az alapvető higiéniai intézkedések rögzítése, a munkaeszközök, irodák alaposabb takarítása, fertőtlenítőszeres biztosítása és fokozott használatuk megkövetelése, vagy akár az ügyfélfogadás rendjének szabályozása, üvegfal alkalmazása az ügyfélszolgálaton egyes esetekben hatékony, ugyanakkor személyes adatok kezelését nem igénylő megoldást jelenthetnek.

Ha az említett eszközök elégtelennek bizonyulnak és személyes adatok kezelése feltétlenül szükségesnek tűnik, akkor ehhez az adatok kezelésének pontos célját és az adatkezelés jogszerűségét alátámasztó jogalapot kell elsőként az adatkezelőnek meghatározni. Nem szabad figyelmen kívül hagyni az adattakarékosság elvét sem, amely előírja, hogy csak olyan adatot lehet kezelni (gyűjteni és tárolni), amely a cél megvalósításához elengedhetetlenül szükséges és azzal arányos. Az adatkezelőknek rendelkezniük kell továbbá az adatkezelés átláthatóságáról, az adatok pontosságáról és biztonságáról is.

A GDPR 13. cikke – a bűnüldözési, nemzetbiztonsági és honvédelmi célú adatkezelés esetén az Infotv. 16. §-a – értelmében az adatkezelési tájékoztató elkészítése valamennyi adatkezelési cél vonatkozásában kötelező előírás. Abban szükséges az érintettek számára közérthetően és kellően részletesen meghatározni az őket érintő adatkezelés célját, jogalapját, meg kell határozni továbbá az adatok megőrzésének időtartamát, valamint az adatokhoz hozzáférésre jogosultak körét; jogos érdekre alapozott adatkezelés [GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pont] esetén pedig szükséges az érdekmérlegelési teszt elvégzése annak igazolására, hogy az adatkezeléssel elérni kívánt célhoz fűződő érdek jelentősebb, mint az érintett magánszemélyek jogai, szabadságai vagy jogos érdekei.

2. A Hatóság egyes, gyakran előforduló adatkezelések kapcsán külön, a hatályos jogi szabályozásból eredő követelményeket is azonosított.

I. A munkavégzésre irányuló jogviszonnyal kapcsolatos adatkezelések (munkaviszony, közalkalmazotti, szolgálati jogviszony, kormányzati és közszolgálati jogviszony, valamint egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony) esetében a munkáltató feladata az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit biztosítani és az ahhoz kapcsolódó adatkezelési folyamatokat megtervezni és kialakítani.

Ennek keretében **a munkáltatótól elvárható intézkedések:**

- **ún. pandémiás/üzletmenet folytonossági cselekvési terv** (a továbbiakban: cselekvési terv) kidolgozása (ebben javasolt kitérni a veszélyeztetettség csökkentése érdekében teendő megelőző lépésekre; az esetleges fertőzés megjelenésekor alkalmazandó intézkedésekre;

⁵ GDPR 5., illetve 25. cikk.

- az alkalmazott intézkedések adatvédelmi kockázatainak előzetes mérlegelésére, a szervezen belüli felelősségi kérdésekre, valamint az érintettek tájékoztatását elősegítő hatékony és megfelelő kommunikációs csatornák kiépítésére);
- a cselekvési terv részeként a veszélyeztetettséget csökkentő előzetes intézkedések keretében **részletes tájékoztató kidolgozása és a munkavállalók rendelkezésére bocsátása** a koronavírussal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról (fertőzés forrása, terjedés módja, lappangási idő, tünetek, megelőzés), valamint arról, hogy a koronavírussal való feltételezett érintkezésük esetén, valamint a tájékoztatóban meghatározott egyéb feltételek bekövetkezésekor kihez fordulhatnak;
 - szükség esetén az **üzletmenet, valamint az üzleti/szolgálati utak és események esetleges átszervezése**, az esetleges munkahelyen kívüli munkavégzés lehetőségének a biztosítása;
 - nyomatékos figyelemfelhívás arra, hogy a koronavírussal való feltételezett érintkezésük esetén, valamint a tájékoztatóban meghatározott egyéb feltételek bekövetkezésekor ezt a tényt **saját maguk és munkatársaik egészségének védelme érdekében haladéktalanul jelentsék az arra kijelölt személy részére**, valamint haladéktalanul forduljanak vagy üzemorvoshoz, vagy más kezelőorvoshoz.

Amennyiben a munkavállaló az esetleges kitétsége vonatkozásában **bejelentést tesz a munkáltató felé, vagy a munkáltató a kitétség gyanúját a munkavállaló által megadott adatokból megállapíthatónak véli**, úgy a munkáltató rögzítheti a bejelentés időpontját és az érintett munkavállaló személyazonosságának a megállapításához szükséges személyes adatait; annak tényét, hogy a külföldi – adott esetben magáncélú is – utazásának helyszíne és időpontja egybeesik-e a munkáltató tájékoztatójában felsorolt területekkel (országokkal) és megjelölt időpontokkal; a munkáltató tájékoztatójában megjelölt területekről érkező személlyel történő érintkezésének tényére vonatkozó adatokat; valamint a munkáltató rendelkezésére bocsátott információk alapján a munkáltató által megtett intézkedéseket (pl. az üzemorvoshoz fordulás lehetőségének a biztosítása, önkéntes otthoni karantén engedélyezése). **A Hatóság az itt megjelölt adatkörre kiterjedően elfogadhatónak tartja akár kérdőívek kitöltését is a munkavállalókkal**, amennyiben a munkáltató által előzetesen elvégzett kockázatértékelés alapján arra a megállapításra jut, hogy e módszer alkalmazása szükséges és arányos mértékben korlátozza a munkavállalók magánszférájához fűződő jogát, **azonban a Hatóság kifejezetten hangsúlyozza, hogy a kérdőívek nem tartalmazhatnak az érintett egészségügyi kórtörténetére vonatkozó adatokat, továbbá a munkáltató egészségügyi dokumentáció becsatolását sem írhatja elő a munkavállalók számára.**

A fent megadott adatok kezelésének jogalapjául ebben az esetben a GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti jogos érdek; illetve a közfeladatot ellátó, illetve közhatalmat gyakorló szervezetek adatkezelései esetében a 6. cikk (1) bekezdés e) pontja szolgálhat, tekintettel alapfeladatuk zavartalan ellátásának szükségességére. Egészségügyi adatok kezelésére tehát ebben az esetben és kizárólag az előző bekezdésben írtak figyelembevételével a GDPR 9. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerinti feltétel fennállása megállapítható lehet, a munkáltatónak ugyanis a munkajogi előírásokból fakadó kötelezettsége a munkavállalói számára egészséges és biztonságos munkavégzési körülményeket biztosítani.

A Hatóság viszont – összhangban más tagországok felügyeleti hatóságainak álláspontjával – a jelenlegi magyarországi járványügyi helyzetre tekintettel **nem tartja arányosnak a munkáltatói intézkedéssel elrendelt, minden munkavállalóra általánosan kiterjedő, bármilyen diagnosztikai eszközt (így különösen, de nem kizárólagosan lázmérőt) alkalmazó szűrővizsgálatok előírását**, testhőmérsékletére kötelezően kiterjedő vizsgálat bevezetését, tekintettel arra, hogy a koronavírus tüneteivel kapcsolatos információk összegyűjtése, értékelése, valamint azokból következmények levonása az egészségügyi szakemberek, illetve hatóságok feladata.

Amennyiben a munkáltató a dolgozó bejelentése vagy egyedi esetben az összes körülmény mérlegelése vagy az általa elvégzett kockázatértékelés alapján bizonyos, a megbetegedésnek való kitettséggel fokozottan érintett munkakörökben elengedhetetlenül szükségesnek tartja, a GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) vagy e) pont szerinti jogalap (lásd fent) és a GDPR 9. cikk (2) bekezdés h) pontjában, továbbá (3) bekezdésében foglalt feltételek alkalmazásával járhat el jogszerűen, így **kizárólag egészségügyi szakember által vagy szakmai felelőssége mellett végzett vizsgálatokat** rendelhet el, a munkáltató pedig kizárólag ezen vizsgálatok eredményének a megismerésére jogosult.

II. Fontos rögzíteni azt is, hogy az egészségügyi ellátók, így az üzemorvosok is – önálló adatkezelőként – kötelesek megfelelni a rájuk irányadó adatkezelési előírásoknak.

Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak. tv.) mellett a GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti és a GDPR 9. cikk (2) bekezdés i) pontjában foglalt feltételeket tartalmazó jogi kötelezettség is azonosítható. Ilyen például a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 25. §-a, amely az egészségügyi szolgáltató bejelentési és nyilvántartási kötelezettségét írja elő a fertőző betegek és a fertőző betegségekre gyanús személyek vonatkozásában többek között a rendelet 1. számú mellékletben meghatározott esetdefinícióknak megfelelően (amelyek között a SARS-coronavírus is felsorolásra kerül), továbbá a fertőző betegségek jelentésének rendjéről és az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzéséről szóló jogszabályban,⁶ valamint az Eüak tv.-ben foglaltak szerint.

A fentiek mellett a Nemzeti Népegészségügyi Központ által 2020. március 2. napján készített, a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos eljárásrend⁷ tartalmazza a kezelőorvos által követendő járványügyi és inféktókontroll szabályokat, amely az Egészségügyi Világszervezet és az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ ajánlásai és előírásai alapján került összeállításra, tehát jogszabálynak nem minősül, azonban a kezelőorvosok az eljárásuk során kötelesek azt alkalmazni.

III. A Hatóság álláspontja szerint a munkáltatóra és a munkavégzésre irányuló jogviszonyban foglalkoztatott személyre vonatkozó általános magatartási követelményekből, így különösen az együttműködési kötelezettségből, valamint a jóhiszeműség és tisztesség elvéből levezethetően a foglalkoztatottaknak általános esetben tájékoztatniuk kell a munkáltatót arról, ha bármilyen, a munkahelyet, a további munkavállalókat vagy a munkavégzés során velük kapcsolatba kerülő harmadik személyeket érintő egészségügyi vagy egyéb kockázatról van tudomásuk, ideértve saját potenciálisan fertőző megbetegedésük fennállásának veszélyét (így az esetlegesen fertőzött személlyel való feltételezett érintkezés tényét is).

A Hatóság hangsúlyozza, hogy a munkáltató fentiek szerinti adatkezelése esetén a munkavállaló a GDPR III. fejezetében meghatározottak szerint jogosult gyakorolni az őt érintettként megillető jogokat, amelyek elősegítése a munkáltató GDPR-ból fakadó kötelezettsége.

IV. A munkavégzésre irányuló jogviszonyon kívüli, harmadik személyekkel (így például ügyfelekkel, látogatókkal) kapcsolatos adatkezelések kapcsán a Hatóság kiemeli, hogy

⁶ Az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzéséről, e tevékenységek szakmai minimumfeltételeiről és felügyeletéről szóló 20/2009. (VI. 18.) EüM rendelet

⁷ <https://www.nnk.gov.hu/index.php/lakossagi-tajekoztatok/koronavirus/523-eljarasrend-a-2020-evben-azonositott-uj-koronavirussal-kapcsolatban>

- a **cselekvési terv** részeként a szervezet területére lépők fokozott ellenőrzése és ezzel kapcsolatos korlátozások bevezetése során az alkalmazott intézkedések adatvédelmi kockázatainak előzetes mérlegelésére, valamint az érintettek tájékoztatását elősegítő hatékony és megfelelő kommunikációs csatornák kiépítésére is fokozott figyelemmel kell lenni;
- **gondoskodni kell** a cselekvési terv részeként a veszélyeztetettséget csökkentő előzetes intézkedések keretében **részletes tájékoztató és felhívás kidolgozásáról és a harmadik személyek rendelkezésére bocsátásáról, amely tartalmazza** a koronavírussal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat (fertőzés forrása, terjedés módja, lappangási idő, tünetek, megelőzés), továbbá **azon felhívást**, hogy a koronavírussal való feltételezett érintkezésük tényét, valamint a tájékoztatóban meghatározott egyéb feltételek bekövetkezését a szervezet területére történő belépés időpontjában haladéktalanul **jelezzék a beléptető személyzet számára.**

A Hatóság álláspontja szerint a harmadik személyek adatainak e célból történő kezelése vonatkozásában az I. pontban írt adatkezelési jogalapok szintén alkalmazhatóak az ott írtaknak megfelelően.

A szervezetek a cselekvési tervben szabályozhatják továbbá az e személyekkel kapcsolatos, a munkavégzésre irányuló jogviszony esetében meghatározottaktól esetlegesen eltérő, adott esetben személyes adatok kezelésével is szükségszerűen együtt járó további intézkedéseket (például a szervezet területére történő belépés megtiltása).

3. Végezetül a Hatóság – annak adatkezelési összefüggéseire tekintettel – felhívja arra is a figyelmet, hogy a *Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény* szerint **bűncselekményt követ el** az, aki nem veti alá magát az illetékes szervezet által elrendelt járványügyi intézkedéseknek; továbbá azon személyek büntetőjogi felelőssége, akik szándékos magatartásuk miatt megfertőznek valakit, súlyos testi sértésért vagy halált okozó testi sértésért is megállapítható.

A rendőrség a fenti esetekben a *Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény*, a *büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény*, valamint az Infotv. rendelkezései alapján jogosult eljárni és személyes adatokat kezelni, eljárása során a közterületi térfigyelő kamerákat is – az arra irányadó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával – felhasználhatja.

Budapest, 2020. március „10.”

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

